

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatvs De Conscientia, De Peccatis, De Legibvs, De Fide, Spe,
Et Charitate

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

3 An possit Doctor, vel Confessarius consulere, vel docere opinionem
minus probabilem, reicta probabiliori propria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](#)

si ex tua probabilitati sententia operari est; nam, ut bene probat Ioann. Sanchez disp. 44. num. 66. inter probables opiniones nulla datur formaliter tutor, & fecutor altera: omnes enim sunt aequaliter secundum securitas enim opinione in ea sua est, ut operans ex illa nullo modo Deum offendat. Cum ergo operans ex opinione probabili nullo modo Deum offendat, efficiuntur aequaliter secundum esse, ac si ex opinione probabilitati operari. Quando autem dicunt a Doctoribus unam opinionem fecurioriem, & tuos etiam alios, non de secunditate formalium materialium loquuntur, hoc est, secundum opinionem probabilitatem, & tuos non lo um non attingit formaliter culparum, sed nec materialiter, ut contingit cum est opinio probabilitatis obligans ad restitutionem, & est alia opinio probabilitatis deobligans, in restituitione enim facienda nulla est potest nec formalis, nec materialis dissonantia ad rationem: at si non rectificatur, est potest materialis dissonantia menti diuox, quae dictabat in tali causa restituitionem esse faciendum. Numquam tamen obligans sequi quod in te tuus est. Praterea cum operaris ex opinione probabili, operari similiter ex probabilitate: nam probabilior opinio est te posse ex opinione probabilitatis, reliqua probabilitate operari. Ergo cum ex illa operari, ex opinione probabilitate operari: probabilis enim opinio concutit, v.g. ad te excludendum à restituitione facienda, & probabilitas opinio concutit ad te excludendum ne obligaris eligere opinionem probabilitatem, que tibi dicebat: est restituitione facienda: sic Sanchez supr. n.72. Ex his respondetur ad textum in c. iuueni. c. ad audientiam. &c. significavit, mandatur enim in dubius tutorum partem esse eligendam: quia cum dubium proprium est, folio vos patet tua: at cum ex opinione probabilitate operari, cum tunc dubius proprie non sis, utraque pars est aequaliter tua.

Ad secundum respondeo te debete sequi ex consilio opinionem, que meliori, & subtiliori ratione nititur, non tamen ad id obligari, si oppositum sententiam rationem probabilem habetas, ut bene dixit Sylvest. verb. opinio, n. fin. 9.1.

4 Ad tertium, quod est difficulter, respondet Azot. tom. 1, institut. moral. lib. 2. cap. 16. q. 4. f. 2. & cap. 17. q. 7. Valquez 1.2. quæst. 19. art. 6. disp. 62. cap. 3. num. 10. & cap. 4. n. 18. & 19. præcipue circa finem, accedamus, ut possis operari secundum opinionem probabilem aliorum, sed simul te habete posse illos duos assensus, alium nitentem principii intrinsecis ipsius rei, alium nitentem principii extrinsecis, scilicet auctoritat Doctorum. Doctissimus noster Thomas Sanchez lib. 1. in Decalog. cap. 9. num. 12. & 15. ab solute affirmat posse esse illos duos assensus probabiles simul, etiam si principii intrinsecis proueniant, quia intellectus (inquit) non affirmit vitramque sententiam esse certam, sed veramque esse probabilem, seu probabilitate sufficiens posse Mihil tamen dicendum videtur nequam simul esse posse illos duos assensus, sive ab intrinsecis, sive ab extrofieciis principii proueniant, ratione in arguimento facta, quam sic explico. Iudicas probabilius si ad beneficium eligas dignum omisso dignior, te esse obligatum restituere, alia opinio affirmat te non esse obligatum: esse, & non esse obligatum manifestam contradictionem inuoluit. Ergo non potest simul ab uno intellectu judicari. Bene tamen stat te iudicare tuam opinionem esse probabilem altera, & alteram esse probabilem: at hoc iudicium nec dixit opus le solo, neque est indicatio probabile de quo loquimur, sed est indicatio evidens: evidenter enim iudicas tibi probabilitas apparet obligatum esse ad restituitionem, aliorum sententiam deobligationem probabilem apparet. Quod autem insufficiens sit ad regulandum actionem le solo, prob. Nam si probabilitas iudicabis te esse obligatum restituere, ut ab hac obligatione eximatis, debes iudicare te non esse obligatum: non enim sufficit si iudices alios sentire te non esse obligatum, nisi tu sentias te obligatum non esse, alia contra propriam conscientiam faceres ex aliorum opinione operando. Ergo si tercies tuam probabilem, vel probabilem sententiam de obligacione, nequis simul assentient obligatum non esse, sed ad summum potius dictum. Ita in Decalog. c. 9. n. 42. in medico consulente contra propriam opinionem: vbi postquam dixerat non esse hincum, subiungit. Quod intellego tenetem eo dictam, nam attendens doctores contrarium alterum, posset prudenter id deponere, ac iam medicinam consulere.

5 Ex supradictis inferitur non solum secundum probabilem aliorum opinionem te posse operari, reliqua probabilitate propria, sed in causa gravis necessitatis te teneri aliorum opinionem parum alias probabili conformare. Quia ratione illius gravis necessitatis, & periculi opinio alias parum, vel nihil probabilitatis habens redditur maxime probabilis, & secura, ita doceat Thom. Sanchez lib. 2. de mahr. disp. 36. n. 8. & in Decalog. lib. 1.

cap. 9. num. 2. cum Soto de secreto tegendo membro 3. q. 2. concl. 3. & Nauar. c. p. inter verba in 2. ed. coroll. 33. num. 135. & Villalobos tom. 1. sum. tract. 1. diff. 8. Explicantque doctrinam variis exemplis. Primo, putas iudicem legitime interrogare de criminis aliquis gravis, & honestas persone & reipublice non medocerter necessaria: non tamen tibi omnino confit, sed habes aliquem scrupulum, & dubium, poteris tunc tacere, neque ad sedum illum respondere, iudicantis in tali causa probable esse, te posse tacere. Secundo, si mulier contra haec bona fide matrimonium iniquitatem, postea non possit nouum confessum expesum à marito extorquere, sufficiet, si affectu maritali acceder. Tertio, exhibet mortuus signa contritionis sacerdote absente, poteris postea veniens in praesencia illum absoluere: quia in iis casibus gravis necessitas probabilem opinionem facit, quae alias probabilis non esset.

P V N C T V M III.

An possit Doctor, vel confessarius consulere, vel docere opinionem minus probabilem, reliqua probabilitate propria.

- 1 Posse consulere etiam in materia iusticie.
- 2 Propositus obiectio, & solvitur.
- 3 Limitans aliquis intelligatur, quando interrogantem deobligans.
- 4 Si rogans intelligat sibi esse obligationem consultam ex aliorum opinione probabili, bene potes consulere.
- 5 Quid dicendum in causa quo sensives opinionem esse improbabilem, defendit ut probabilem ab aliquibus, poteris interrogatorem remittere ad illos?
- 6 Potest interrogans, cui grata non est resolutio unius Doctoris, alium adire, si recta intentione procedat.
- 7 Doctores, seu rectores cathedrae non tenentur docere quae sibi probabilitate videntur.
- 8 Improbabiles opiniones docens ex malitia, vel ignorantia culpabili peccatum esse leibile.
- 9 Si non ut magister, ut quidam specialis Doctor opiniones improbabiles in Logica, vel Grammatica haberet, non videretur excedere culpam veniam.
- 10 In rebus ad mores pertinentibus mortale attingit.

1 R Espondeo consulere posse in qualibet materia etiam in materia iusticie, & sibi convenienti est. ita Sartus in clavis regia lib. 1. cap. 6. n. 11. Salazarat. 8. disp. vniuersit. set. 6. n. 69. & set. 9. n. 84. Valquez disp. 61. ap. 9. n. 47. Th. Sanchez lib. 1. in Decalog. cap. 9. num. 19. Ioan. Sanchez, disp. 41. n. 7. Ratio est, quia si ex opinione aliorum, ut ex punto precedenti constat, insufficienter regulas tuas actiones, cur non poteris aliorum actiones regularis?

2 Dices Interrogans non rogat de aliorum opinione, sed de tua Ergo ut ad eius mente respondas, propriam opinionem tenetis manifestare.

Respondeo primo, interrogantem non tam inquirete tuam, vel aliorum opinionem, quād quid ipse efficere possit, sive ex tua, sive ex aliorum opinionem secundum, esto interrogat de tua, non temere obligatus illam manifestare, sibi enim inconvenientia ex tali manifestacione oriuntur.

3 Hanc conclusionem limitat Salas supr. set. 9. num. 8. & Valquez lib. 11. num. 47. Ioan. Sanchez, disp. 43. n. 42. & disp. 44. num. 50. vt intelligatur quando interrogantem deobligans, tecum si illi obligationem imponis. Tunc enim dicitur id Doctores te non posse secundum opinionem probabilem aliorum consulere, cum enim ipse non de aliorum opinione roget, sed de tua, immixtio illi obligationem imponis. At Thom. Sanchez lib. 1. in Decalog. cap. 9. num. 21. cum Salas supr. & set. 10. n. 95. semper te posse consulere tam exemptionem legis, quam obligationem illius ex aliorum opinione, nisi expresto rogans inquirat, an aliqua ratione excusat valerat à restituitione, v.g. facienda, tunc, inquam, teneris aut à consilio dando abstiner, aut aliorum opinionem probabilem excusatem declarare, & in hoc causa ne minor est dubium.

4 Senio igitur te posse ex aliorum opinione obligationem consulere, si rogans intelligat solum ex probabili opinione sibi esse obligationem consultam, tunc enim veritatem manifestas, neque illi iniuriam facis, siquidem tacere dicas, contra utrum esse probabile, & posse illud tuus sequi. At si rogans intelligat id sibi ut indubitate consulere, qualiter solent rudes, & ignorantes intelligere, inquam illi facis, si ab ignorantia non renoueas, & veritatem non manifestes. Praterea omnes petentes consilium esto expressi non rogant, an aliqua ratione excusat à restituitione valent, tacere rogant, cum dicunt, an obligati sint restituere? Si ergo cum expresto rogant, an aliqua ratione à restituitione excusat, teneris manifestare aliorum, vel tuam probabilem sententiam excusatem, si teneris cum absoluto de obligatione interrogant. Nullus enim praelium debet sibi velle impone obligatio, cum ab illa possit excusat.

5 Sed

5 Sed quid si opinione deobligantem à restitutione sententiæ improbabilem, posse remittere interrogantem ad Doctorem quem illam ut probabilem defendere?

Respondet Thom. Sanch. lib. I. in D. cal. cap. 9. n. 23. te posse, si Doctor ille non ignoranter ductus, sed alius rationibus, qua sibi, & aliis probabiles videntur, sententiam defendat. At hoc dictum substitutæ non potest: nam vel illam sententiam, vel quoniam Doctor ille defendit, evidenter iudicas esse falsoam, vel non iudicas evidenter? si evidenter iudicas esse falsoam, simul eum indicare debes defendantem illam, ignorantia laborare; et proinde in te defendi non posse. Non ergo poteris esse occulto, ut aliquis eam amplectatur. Quod si non evidenter iudicas improbabilem, impudenter procedas, si can ut probabilem non repubes. Nam nec tibi per iurisficta principia non probaberis, per extrinsecam tamen probabi debet, & sic interrogantem potens ad illum Doctorem fautorabilem remittere, si cum & non poteris secundum opinionem illius Doctoris interrogari respondere. Quapropter Valq. d. sp. 62. c. 9. n. 48. & Salas tract. 8. d. sp. 2. n. 69. fine, solum dicunt te non posse remittere interrogantem ad Doctorem alium cuius sententiam falsam videntur reputari; lecus dicendum, quando non evidenter reportares falsoam.

6 Ex his infra cum Thom. Sanch. cap. 9. num. 24. & Zumel t. 1. quæst. 76. art. 2. disp. 4. fine, posse interrogantem, cui grata non est resolutionis votus Doctoris, alium, & aliis adire, quoque inveniat placitam resolutionem, modo recta intentione procedat. Quia in hac inuestigatione virut iure à natura libi concessio, cum solum inestigari scientiam de obligacione, hoc est, an sic iugis Doctor, qui eum legitime excusat ab obligacione, quam ei imponunt. Timendum tamen est pecuniam erandi, ne forte purans querere lumen, querat tenebras, & inueniat vacuum loco Doctoris, qui cum in foveam decūm. Proper quam cautam hunc sic inuestigationem reum esse mortalis affirmauit. Adrian. 4. mat. de refut. quæst. de prescript. dñi. vii. usq. his præmissis. Nauar. c. 17. n. 83. & sum. Hisp. c. 28. ad 1. vñ. ad 2. 27.

7 Dico secundò, Doctores, seu Rectores alieni cathedralia non tenentur docere quia sibi probabilita videntur; sapientia talia soleat esse minus recepta, & probata, & scandala generant, graueque iugum magistris imponerentur, si obligacionem habentem que libi sibi probabilita apparet. Nam ex hiis obligacionibus debentur satis inuestigations pro vita parte, & sapientia, quia sibi probabilita hinc apparet, hinc minus probabilita apparet, cogitentur quoque matre in scriptis sententiam. Quapropter suffici, si que libi probabilita videntur, doceant: & ita tenet Salas d. sp. vn. sef. 6. n. 69. & Thom. Sanch. lib. I. in D. calog. c. 9. n. 26. quoniam dicat esse veniale, si nulla ratione excusat docēs, que libi probabilita sunt relatis probabilitoriibus. At credo nullum esse peccatum, quia semper est ratio excusans, scilicet graue iugum, quod Doctoribus imponetur, & obligatio mutuaria sententia.

8 Quod si magister improbabilis opinione doceat vel ex malitia, vel ignorantia culpabilis: si sit in rebus pertinentibus ad fidem, vel mores, nemini potest esse dubium, esse grave peccatum; cum occasione gravissimum erandi tribuit, & ipse errat. At si opinione sit in rebus pauci momenti, Logica, scilicet, & Grammatica; alii videtur peccatum non esse illas doceat, ex texta in cap. in quibus 22. q. 2. vbi Aug. dicit: In quibus nihil interest ad capessendum regnum Dei vitam credantur, aut non; virum vera parentur, aut falsa; in illis errare, alius puto alio putare, non est arbitrio esse peccatum; aut si est, minimum est, atque levissimum. Sed dicendum est, opinione improbabilis docere communiter in rebus pauci momenti, lethale esse, cum quia officio magistri, cui se ingrat non faciat; officio enim illius est, veritatem firmare, & errores depellere. Tum etiam, quia graue in iuriam auditoribus infert in eorum intellectibus errores leniendos; propter quae sentit Petr. Nauar. lib. 2. & refut. cap. 2. dub. 1. n. 82. obligatos esse magistros restituere, hoc est, deceptionem tollere.

9 At si non magister, sed ut quidam specialis Doctor opinione improbabili in Grammatica, vel Logica securius causam ingredi excedit, lete peccatum tantum erit, iuxta doctrinam Aug. suprà, qui non de docente publice has opiniones fallas obligatos est, sed de affectante illis: & ita tradit Salas, & Thom. Sanch. s. p. 2.

10 Quod vero addit Salas illo tract. 8. disp. univ. sef. 5. n. 44. circa medium scilicet per se loquendo. Si quis non in praxi, sed in solo affectu temeriter circa res morales opinione improbabiles amplectetur, non peccatum mortaliter, scilicet scandalo aliorum, & proprio peticulo amplectendi eas in praxi, sed & via literarum tantum; mibi nullo modo probatur, sed peccatum esse mortale afflissum. Primo. Quia ex malitia, vel ignorantia culpabili de rebus ad fidem, vel mores pertinentibus male sentire grage malum est. Secundo. quia non videtur posse carere peticulo amplectendi talium opinionem in praxi, cum sic illi adhæreat. Tertiò, quia haec videtur opinio Aug. suprà, cum enim dixerit nullum

vel leue peccatum esse sequi opinionem falsam in rebus, in quibus nihil interest ad capessendum regnum Dei; tacite insinuat in his rebus, quæ ad capessendum regnum ordinantur, peccatum graue esse,

PUNCTVM IV.

An Confessarius possit, & debeat contra propriam opinionem penitentem sequentem opinionem probabilem absoluere.

- 1 De Confessario delegato negant aliqui.
- 2 Affirmandum est de ordinario, & delegato posse.
- 3 Addit verumque esse obligatum posse causa iudicij seu confessione incepta.
- 4 Secus dicendum ante iudicium de eo quæ obligatus non est confessions audire. Et de qua opinione hoc verum sit.
- 5 Obligatus penitentis opinioni probabilei se conformare, sub qua obligatione hoc sit variante Doctores.
- 6 Probabilis est sub obligatione mortali teneri.
- 7 Penitentis credens ex aliorum opinione probabili contractum licitum esse, absoluendus est, iamet si confessarius tali opinioni non assentatur.

1 DE Confessario delegato negant aliqui posse; cito affirmamentum de parochio ita Antonin. 3. part. ii. 17. cap. 20. §. 2. Sylvest. verb. Confessor. 3. quæst. 7. Angel. confessio 4. n. 1.; Cour. tract. 7. de contract. quæst. 100. coroll. 3. ea parte contentus Ioan. Medina C. de confess. quæst. 19. in fine. Eman. Sa in edit. Romana, quatenus affirmant posse Confessarium cogere penitentem, ut suæ opinioni probabili adhæreat. Ratio esse potest; quia delegatus cum tenetur ministrare sacramentum petenti, solum videatur posse illud ministrare secundum propriam opinionem, & non aliorum. At parochus cum tenetur ministrare, est graueonus, si aliorum opinioni se conformeat non potest.

2 Dicendum tamen est cum communis sententia, quælibet Confessarium, sive ordinarium, sive delegatum, posse penitentem sequentem opinionem probabilem, v. g. opinionem deobligantem à restitutione, absoluere, quoniam ipse Confessarius tali opinioni non assentatur, modo assentatur esse probabilem: docet Nauar. cap. 17. n. 280. & 288. & in cap. si quis autem deponit. d. sp. 6. n. 66. Toler. lib. 3. cap. 20. num. 4. Sayrus de sacramento penitentia c. p. 35. n. 2. & lib. 1. in clavis regia c. 9. à n. 13. Suarez 10m. 4. in 3. part. disp. 32. sef. 5. Valquez d. sp. 62. cap. 5. Azor. lib. 2. cap. 17. quæst. 10. Anton. Perez ceteram. 10. scholast. dub. 2. quæst. 93. Villalobos 10m. 2. summ. tract. 1. ff. 12. Thom. Sanchez lib. in Decalog. c. 9. à num. 28. Salas quæst. 21. tract. 8. disp. univ. sef. 9. n. 82. Valent. 2. d. sp. 5. quæst. 7. pun. 4. in fine. Ioan. Sanchez innumerous congerens disp. 33. n. m. 54. & d. sp. 44. num. 33. Ratio est manifesta: nam quilibet Confessarius sive proprius sive delegatus, nihil aliud à penitentia exigere potest; ut absolutionem impedit, quoniam confessionem omnium peccatorum; cum vero dolore, & propria non peccandi, quibus nullo modo obstat penitentia adhæret sua opinioni probabili. Ergo capax est absolutionis, ut pote ritus dispositus.

3 Difficultas autem est, an non solum possit, sed etiam debeat absolutionem impendere?

Respondeo debere, sive sit parochus, sive delegatus, quia est delegatus voluntari se fingeatur ad iudicandum; at posita iam causa iudicij, scilicet accusatione peccatorum, necessarij sententiam debet ferre, & cum penitentis titel sit dispositus absolutioni, nequit cum deponere: & ita tradit Valent. Azor. Salas, Suarez, Valquez, & veteris Sanchez suprà.

4 Dixi, posita causa iudicij, seu confessione incepta: nam ante hanc sicut Confessarius delegatus non tenerit audiire confessionem penitentis, neque etiam tenetur eius sententia se conformare; alias obligari posset Confessarius sententia priuilegium Bullæ regulatibus non prodebat ad effectum absoluendi a referatis, audiit confessio n. m. & ab eo necesse regularum sententiam prodebat, quod non est dicendum. & ita tenerit Ioan. Sanch. d. sp. 4. n. 10. §. ad valde notandum. & addit obligacionem Confessarii, absoluendi penitentem sequentem opinionem probabilem esse, quando opinio probabilis est de aliqua re facta, vel efficienda ab ipso penitente, non de re quæ se teneret ex parte Confessarii, qualis est de iurisdictione, vel approbatione ipsius: tunc enim negata absorbitio non arguit indispositionem, & indignitatem in penitente, sed defectum iurisdictionis in Confessario; ac proinde nulla penitentia interrogatur iniuria, sed potius cum sibi interrogat Confessarius: & consentit Basil. de Leon. lib. 4. de matr. c. 25.

5 Causa autem quo tenerit Confessarius penitentem absoluere, non est concors Doctorum sententia, sub qua obligacionem teneatur: Sayrus, Valquez, & Salas suprà, & Monchesios 1. 2. disp. 19. q. 5. n. 199. affirmant delegatum solum sub veniali teneti, & sapientia bona fide, & zelo lute opinionis excusari.